

T.C.
SOSYAL GÜVENLİK KURUMU BAŞKANLIĞI
Sigorta Primleri Genel Müdürlüğü

Sayı : 40071718/2069915/6432362

17/12/2015

Konu : 5510/4-1.b kapsamındaki sigortalıların
prim işlemlerinde yaşanan tereddütler

GENEL YAZI

Genel Müdürlüğümüze ulaşan yazılardan, 5510 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi kapsamındaki sigortalı sayılanların prim işlemlerinde aşağıda belirtilen hususlarda tereddütler yaşandığı anlaşılmış olup, tereddüte düşülen hususlar ve sosyal güvenlik il müdürlükleri/sosyal güvenlik merkezlerimizce yapılacak işlemler aşağıda açıklanmıştır.

1- Hizmet çakışması nedeniyle sonradan yapılan 4/b tescil işlemlerine ilişkin beyan değişiklikleri

4/b kapsamındaki sigortalıların prime esas kazançlarının ne şekilde belirleneceği hususunda;

- Sosyal Sigorta İşlemleri Yönetmeliğinin 98 inci maddesinin birinci fıkrasında, “Aylık prime esas kazanç, Kanunun 82 nci maddesine göre belirlenen prime esas günlük kazanç alt sınırı ile üst sınırı arasında kalmak şartıyla, sigortalı tarafından beyan edilecek günlük kazancın otuz katıdır. Sigortalının prime esas kazancıyla ilgili beyanı, beyanın yapıldığı tarihteki aydan başlanılarak dikkate alınır ve yapılmış olan bu beyan değiştirilmediği sürece sonraki aylar için de yapılmış sayılır. Yapılan beyana istinaden üst üste on iki aydan fazla prim ödemesinde bulunulmaması hâlinde, bu on iki aylık sürenin sonundan itibaren beyanın geçerliliği ortadan kalkar.”

- İşveren Uygulama Tebliğinin 3 nolu bölümünde ise “Sigortalıların prime esas kazançları ile ilgili olarak yapacakları beyanlarının dikkate alınma tarihi; yazılı olarak yapılan beyanda, beyanın Kuruma intikal ettiği tarihtir. Prime esas kazanç beyanı ay içinde bir kez verilebilir. Belirtilen şekilde yapılan ve başlangıcı gösterilen bu beyan, değiştirilmediği sürece sonraki aylar için de yapılmış sayılır. Yapılan beyana istinaden üst üste on iki aydan fazla prim ödemesinde bulunulmaması halinde, bu on iki aylık sürenin sonundan itibaren beyanın geçerliliği ortadan kalkar.”

şeklinde açıklama yapılmıştır.

Ancak, Genel Müdürlüğümüze ulaşan yazılardan çıkan hizmet süresi içinde 4/a kapsamındaki hizmetlerin geçersiz, 4/b kapsamındaki hizmetlerin geçerli olduğu durumlarda 4/b kapsamında yapılan tescil işlemleri sırasında, evvelce 4/b kapsamında tescil işlemleri yapılmamış sigortalıların sonradan ortaya çıkan bu durum nedeniyle, 01/10/2008 ve sonraki aylara ilişkin geriye yönelik olarak beyan değişikliği talebinde buldukları, ancak Sosyal Sigorta İşlemleri Yönetmeliği ve İşveren Uygulama Tebliğinde yer alan açıklamalar dolayısıyla, bu gibi durumlarda beyan değişikliği talebinin geriye yönelik olarak kabul edilmesinin mümkün olup olmayacağı hususlarında tereddüte düşüldüğü anlaşılmıştır.

Yukarıda bahsi geçen söz konusu Yönetmelik ve Tebliğde yer alan açıklamalar doğrultusunda, her ne kadar beyan değişikliğinin Kuruma yazılı olarak yapılan beyan tarihinden sonra dikkate alınması gerekse de, sonradan 4/b kapsamında sigortalı olduğu tespit edilen ve tescil işlemleri sonradan yapılan sigortalılar yönünden, **sigortalı tescilinin yapıldığına dair yazının**

tebliğinden itibaren bir aylık süre içinde beyanda bulunmak ve 01/10/2008 ve sonraki sürelerle ilişkin olmak kaydıyla geriye yönelik beyan değişikliği hususundaki taleplerin de kabul edilmesi icap etmektedir.

Bu bağlamda, çakışan hizmet sürelerine ilişkin 4/a kapsamında ödenen primlerin 4/b kapsamındaki prim borçlarına aktarılması sırasında, 01/10/2008 tarihinden sonraki sürelerle ilişkin olmak ve sigortalılar tarafından beyanda bulunmak kaydıyla talep edilen kazanç üzerinden beyan değişikliği yapılarak, prim transfer işlemleri 2014/28 sayılı Genelgede belirtilen usul ve esaslar çerçevesinde gerçekleştirilecektir.

Örnek 1- 17/05/2010 - 31/08/2015 tarihleri arasında ortağı olduğu Limited Şirket işyerinden 4/a kapsamında sigortalı olarak bildiri yapılan ve kazançları da prime esas kazanç üst sınır üzerinden bildirilen (A) sigortalısının 4/b kapsamındaki tescil işlemleri asgari kazanç tutarı dikkate alınarak yapılacak olmakla birlikte, sigortalının beyanda bulunması halinde 4/b kapsamındaki kazançları tescil tarihinden itibaren beyan ettiği kazanç seviyesine çıkarılacaktır.

2- 04/10/2000 ila 30/09/2008 tarihleri arasında yersiz sağlık primi ödeyip, yersiz sağlık hizmeti alan sigortalılarla ilgili yapılacak işlemler

Bilindiği üzere, 619 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile 04/10/2000 ila 30/09/2008 tarihleri arasında, 1479 sayılı Kanunun 79 uncu ve 2926 sayılı Kanunun 60 ncı maddesine göre isteğe bağlı sigortalı olanlar sağlık sigortası kapsamı dışında tutulmuşlardır.

Ancak Genel Müdürlüğümüze ulaşan yazılardan, 04/10/2000 tarihinden önce, 1479 ve 2926 sayılı Kanunlar gereği zorunlu veya isteğe bağlı olarak sigortalılıkları başlatılan bazı kişilerin, sigortalılıkları kesintiye uğradığı tarihten sonra sigorta primleriyle birlikte sağlık primini de ödedikleri, bu kişilerin sağlık yardımlarından yararlanıp yararlanmadıklarının tespitinin kimi zaman mümkün olamadığı, sağlık hizmetlerinden yararlandıkları tespit edilen kişilere ilişkin sağlık harcamalarının ise kimi zaman bu kişilerin ödedikleri sağlık primlerini aştığı, dolayısıyla sağlık harcamaları ödedikleri sağlık primlerinden fazla olan bu kişilere yapılan sağlık masraflarının geri alınıp alınamayacağı ve sağlık sigortası kapsamında yapılan bu ödemelerle ilgili ne yönde bir işlem yapılması gerektiği konusunda tereddütler yaşandığı anlaşılmıştır.

Konuyla ilgili çeşitli tarihlere kesinleşmiş yargı kararlarının incelenmesinden, haklarında sağlık sigortası hükümleri uygulanmayan, dolayısıyla sağlık sigortasından yararlanmamaları gerektiği halde, zamanında gerekli ikaz ve bilgilendirmelerin yapılmamış olması nedeniyle yararlanan sigortalıların sağlık hizmetinden yararlanmalarının kötü niyetli zenginleşmiş sayılmayacağı ve sağlık harcamalarının ilgililerden geri alınamayacağına hükmedildiği anlaşılmıştır.

Bu bağlamda, 1479 ve 2926 sayılı Kanunlar gereğince isteğe bağlı sigortalı olup haklarında sağlık sigortası hükümleri uygulanmayan kişilerin Kurumca sunulan sağlık hizmetlerinden yararlanmış olmaları halinde, Kurumca yapılan sağlık harcamalarının, (harcama tutarının, ödenen sağlık primini aşp aşmadığına bakılmaksızın) sigortalılardan tahsili cihetine gidilmeyeceği gibi ödenen sağlık primlerinin iadesi de yapılmayacaktır.

Dolayısıyla, 04/10/2000 ila 30/09/2008 tarihleri arasında 1479 ve 2926 sayılı Kanunlar kapsamında zorunlu ve isteğe bağlı sigortalılıkları kesintiye uğradıktan sonra primlerini sağlık primleriyle birlikte kesintisiz olarak ödeyen sigortalıların, sağlık sigortası kapsamında ödemiş oldukları paralar sağlık sigortası primlerine mahsup edilecektir.

Bu kapsamda bulunan sigortalılara sağlık priminin tahakkuk ettirilebilmesi amacıyla 36 kurum kodu açılmış olup, Güvence programında yer alan yetkili personel panelinden sigortalının bilgileri girildikten sonra 36 kurum kodunun ve değerlendirme tarihinin girilmesi halinde, sistem tarafından ödenen sağlık primlerinin mahsup işlemleri gerçekleştirilmiş olacaktır.

3- 4/b kapsamındaki prim borçlarının devlet yardımı, teşvik ve desteklerden mahsubu

5510 sayılı Kanunun 90 ncı maddesinin altıncı fıkrasına istinaden çıkartılan İşverenlere Verilen Devlet Yardımı, Teşvik ve Desteklerde Sosyal Güvenlik Kurumundan Alınacak Borcu

Yoktur Belgesinin Düzenlenmesine İlişkin Usul ve Esaslara Dair Tebliğ'in;

- 5 inci maddesinde, bu tebliğin 4 üncü maddesinde belirtilen devlet yardımları ile teşvik ve desteklerden yararlanacak olan tüzel kişiliği haiz olan ve tüzel kişiliği olmayan kurum ve kuruluş işverenlerinin çalıştırdığı sigortalılardan, gerçek kişiliği haiz işverenlerin ise gerek kendi sigortalılığı gerekse çalıştırdığı sigortalılardan dolayı Türkiye genelinde yazının verildiği tarih itibarıyla toplamı 22/05/2003 tarihli ve 4857 sayılı İş Kanunu gereğince 16 yaşından büyük işçiler için belirlenen aylık asgari ücretin brüt tutarından fazla olan muaccel sosyal sigorta ve genel sağlık sigorta primi, sosyal güvenlik destek primi, işsizlik sigortası primi, idari para cezası ile bunlara bağlı gecikme cezası ve gecikme zammı borçları, Kanunun 90 ıncı maddesinin altıncı fıkrası kapsamına giren borçları oluşturduğu,

- 6 ncı maddesinin birinci fıkrasında ise, işverenlerin, devlet yardımları ile teşvik ve desteklerden yararlanabilmeleri için; Türkiye genelinde bu tebliğin 5 inci maddesinde belirtilen ve yazının verildiği veya borcun sorgulandığı tarih itibarıyla muaccel borçlarının bulunmaması veya borçlarının tecil ve taksitlendirilmiş ya da yapılandırılmış olması gerektiği, ancak, borçları tecil ve taksitlendirilmemiş ya da yapılandırılmamış olan işverenlerin, devlet yardımı, teşvik ve desteklerden; muaccel prim ve idari para cezası borçları kesilip Kuruma aktarıldıktan sonra, varsa kalan kısmı üzerinden yararlandırılabilceği,

açıklanmıştır.

Bu bağlamda, Hazine Müsteşarlığı ve KOSGEB gibi kamu kurum ve kuruluşlarınca 5510 sayılı Kanunun 90 ıncı maddesinin altıncı fıkrasına istinaden devlet yardımı, teşvik ve desteklerin verilmesinden önce gerçek kişi işverenlerin Kurumumuza prim ve idari para cezası borçlarının bulunup bulunmadığının sorulduğu durumlarda, bu kişilerin 4/a kapsamında çalıştırdıkları sigortalılardan kaynaklanan borçların yanı sıra kendi sigortalılıklarından kaynaklanan 4/b kapsamındaki prim borçlarının olup olmadığı da araştırılacaktır.

Yapılan araştırma sonucunda hem 4/a hem 4/b kapsamındaki yasal ödeme süresi geçmiş prim ve idari para cezası borcu ile bu borçlara isabet eden gecikme cezası ve gecikme zammı borçlarının toplamının, yazının düzenlendiği tarihte geçerli asgari ücretin brüt tutarını aşması halinde, toplam borç tutarı, devlet desteğinden kesilerek Kurumumuza intikal ettirilmesi amacıyla ilgili kurum veya kuruluşa bildirilecektir.

4- Geçici 63 üncü madde uyarınca yapılan durdurma işlemleri

5510 sayılı Kanunun Geçici 63 üncü maddesi uyarınca, 4/b kapsamındaki sigortalılardan, Kuruma kayıt ve tescilleri yapıldığı hâlde, 30/04/2015 tarihi itibarıyla 12 ay ve daha fazla süreye ilişkin prim borcu bulunanların, bu sürele ilişkin prim borçlarını, 31/07/2015 tarihine kadar ödemeyenlerin veya ilgili kanunları uyarınca yapılandırmayanların sigortalılıkları, yapmış oldukları ödemelerin tam olarak karşıladığı ayın sonu itibarıyla, prim ödemesi bulunmayanların ise tescil tarihi itibarıyla durdurulmuştur.

Hal böyle olmakla birlikte Genel Müdürlüğümüze ulaşan yazılardan, zorunlu borç ay sayısı 12 ayın altında olan bazı sigortalılar için de Geçici 63 üncü madde uyarınca durdurma işlemi yapıldığı belirtilerek, yapılan işlemlerde herhangi bir yanlışlık olup olmadığı hususunda tereddüte düşüldüğü anlaşılmıştır.

Geçici 63 üncü maddeye istinaden yapılan durdurma işlemleri sırasında, öncelikle 30/04/2015 tarihi itibarıyla zorunlu borç ay sayısı 12 veya üzerinde olan sigortalılar tespit edilmiş, ardından bu sigortalılardan üç aylık sürenin son günü olan 31/07/2015 tarihi itibarıyla 30/04/2015 tarihinden önceki sürele ilişkin borçlarının 12 ay veya üzerinde olup olmadığına bakılmış, hiç ödenmemiş veya eksik ödenmiş aylarla birlikte zorunlu borç ay sayısı 12 veya üzerinde olduğu anlaşılan sigortalıların, yaptıkları ödemeler en eski aydan başlanılarak mahsup edildikten sonra, sigortalılıkları ödedikleri primlerin tam olarak karşıladığı ayın sonu itibarıyla durdurulmuştur.

Dolayısıyla bu işlemler sonrasında prim ödemelerine göre hizmet süresi belirlendiğinden durdurulan hizmet süresi 12 ayın altında olabilmektedir.

Örnek 1- 30/04/2015 tarihi itibarıyla zorunlu borç ay sayısı 19 olan (A) sigortalısının

01/05/2015 ile 31/07/2015 tarihleri arasında yaptığı ödemelerin ardından 31/07/2015 tarihi itibarıyla 2015/Nisan ve önceki dönemlere ilişkin ödenmemiş veya eksik ödenmiş zorunlu borç ay sayısının 13 aya düştüğü varsayıldığında, bu sigortalı Geçici 63 üncü madde kapsamına giren bir sigortalı olarak kabul edilmiş ve sistem tarafından 01/05/2015 ile 31/07/2015 tarihleri arasında yapılan ödemeler de dahil olmak üzere tescil tarihinden itibaren yapılan tüm ödemeler en eski borçlu aydan başlanılarak mahsup edilmiştir. Bu şekilde yapılan mahsup işleminin ardından bahse konu sigortalının yaptığı ödemelerinin 31/10/2014 tarihine kadar olan borçlarını karşıladığı varsayıldığında, 31/10/2014 tarihi itibarıyla sigortalılığı durdurulmuş olacaktır.

Örnek 2- 1 nolu örnekte yer alan sigortalının 01/05/2015 ile 31/07/2015 tarihleri arasında yaptığı ödemelerin ardından 31/07/2015 tarihi itibarıyla 2015/Nisan ve önceki dönemlere ilişkin ödenmemiş veya eksik ödenmiş zorunlu borç ay sayısının 11 aya düştüğü varsayıldığında bu sigortalı Geçici 63 üncü madde kapsamına girmeyen bir sigortalı olarak kabul edilmiş ve sistem tarafından herhangi bir mahsup işlemi yapılmamış ve Geçici 63 üncü madde uyarınca durdurma işlemi de gerçekleştirilmemiştir.

Örnek 3- 30/04/2015 tarihi itibarıyla zorunlu borç ay sayısı 22 olan (B) sigortalısının 01/05/2015 ile 31/07/2015 tarihleri arasında yaptığı ödemelerin ardından 31/07/2015 tarihi itibarıyla 2015/Nisan ve önceki dönemlere ilişkin ödenmemiş veya eksik ödenmiş zorunlu borç ay sayısının aşağıda gösterildiği şekilde 14 aya düştüğü varsayıldığında,

Borçlu ay	Tahakkuk	Tahsilat
1. Ay	300 TL	290 TL
2. Ay	300 TL	100 TL
3. Ay	300 TL	295 TL
4. Ay	300 TL	290 TL
5. Ay	350 TL	-----
6. Ay	350 TL	225 TL
7. Ay	350 TL	275 TL
8. Ay	350 TL	-----
9. Ay	350 TL	340 TL
10. Ay	350 TL	100 TL
11. Ay	370 TL	365 TL
12. Ay	370 TL	369 TL
13. Ay	370 TL	355 TL
14. Ay	370 TL	365 TL
Toplam	4.780 TL	3.369 TL

bu sigortalı Geçici 63 üncü madde kapsamına giren bir sigortalı olarak kabul edilmiş ve yapılan ödemeler en eski dönemden başlanılarak mahsup edilmiştir. Bu şekilde yapılan mahsup işleminin ardından 31/07/2015 tarihi itibarıyla sigortalının prim hesabı

Borçlu ay	Tahakkuk	Tahsilat
1. Ay	300 TL	300 TL
2. Ay	300 TL	300 TL
3. Ay	300 TL	300 TL
4. Ay	300 TL	300 TL
5. Ay	350 TL	350 TL
6. Ay	350 TL	350 TL
7. Ay	350 TL	350 TL
8. Ay	350 TL	350 TL

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununun 5 inci maddesi gereğince güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır
Mithatpaşa Cad. No:7(D Blok) 06410Sıhhiye/ANKARA
Tel: (0312)458 80 11 Faks: (0312) 433 09 98
e-posta: edemirci@sgk.gov.tr Elektronik Ağ: www.sgk.gov.tr

Ayrıntılı bilgi: Eyüp Sabri DEMİRCİ
Daire Başkanı
Tel: (0312)45880 11

9.	Ay	350 TL	350 TL
10.	Ay	350 TL	350 TL
11.	Ay	370 TL	-----
12.	Ay	370 TL	-----
13.	Ay	370 TL	-----
14.	Ay	370 TL	-----
Toplam		4.780 TL	3.300 TL

Fazla ödeme: $3.369 - 3.300 = 69$ TL şeklinde olacaktır.

Dolayısıyla bahse konu sigortalının sigortalılığı en son prim ödemesinin karşılandığı 10 uncu ay sonu itibarıyla Geçici 63 üncü maddeye göre durdurulmuş olacaktır.

Bilgi edinilmesini ve gereğini rica ederim.

Ahmet AÇIKGÖZ
Genel Müdür